

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Katoliška cerkev in šola.

II. *)

Kakor se sploh dan danes zaničuje cerkev katoliška, tako se obče povečuje v sedanji dobi — šola. Kdor hoče, da se o njem govori in pisari, ongi s šolo, in kdor hoče, doseči kaj, kar navadno precej tehta, piše in vpije o šoli. In kaj se vse govori o šoli, mili Bože! koliko brezumje pisari, po časnikih razglašajo, po zborih preslavljajo, in pisarji, in zborniki slovijo kot prebrisani in olikani možje, se vé, v dobi vesoljne olike in omike!

Tisuč in tisuč otrok hodi v na videz dokaj lepe, v resnici pa vendar v dokaj slabe šole ali učilišča. Njim služi sto in sto učiteljev in učiteljic, ki imajo nad seboj desetkrat deset nadzornikov, ravnateljev in svetovalcev. Kako se množijo postave in pravila, ki se dajejo učenikom in učencem; kako spet sporočila in zapisniki, ki se snujejo v raznih sednicah o njih in šolah! Kdo nam popiše knjige in učne pomočke, ki se ponujajo in sem ter tje ukazujejo zdaj učencem zdaj učiteljem?

Kakor o nevihti — vse nekako vihra po šolah, sposobno in nesposobno, ter se naglo spreminja. Kteri duh vendar dela in vlada v šoli sedanji čas? Jeli pravi, dobri, zdravi duh? Tedaj bi se povsod kazal dober uspeh. — Toda kaže se, da znotraj ne deluje in ne vladuje dobri duh, da manjka prave notranje moči, ktera vse oživlja in povzdiguje. Kaj potem pomaga, ako pri posameznih prikaznih vna-

*) Naslednji sestavki se priporočajo vzlasti gospodoma A. Heinrichu in V. Linhartu, profesorjema „nihilizma“ (cf. Graz. Tagespost. Nro. 117., Laib. Tagblatt. Nro. 120., u. Laib. Schulzeitung Nro. 11. S. 167) in vsej njuni „inteligentni“ tovaršiji.

njih zahtevamo, naj se preiskujejo in zboljšujejo! Dokler ni prave notranje moči, dokler je duh hudoben in ne mara se spreobrniti, je vse zastoj in tudi največje vnanje prizadeve ne pomagajo nič.

Čim bolj se pa to prezira, tim bolj in večkrat naj se povdarja tudi v javnih glasilih. Da sedanji šolski stan ni pravi, povdarjalo se je že velikrat. Sej tudi pravi biti ne more; nekaj mu manjka. Vede se šola kakor sirota, ki hoče k očetu, k materi, naravno sili k staršem, če jih tudi ni poznala; domú hoče, kajti čuti, da je sedaj na ptujem. Telo ne miruje, dokler ni v naravnem stanu; tako prehaja tudi šola sedaj neko čutilo negotovosti, nezadovoljnosti in nemirnosti. Tu in tam se glasijo dvomi, pomislili, bojazni. Sploh se to ljudem čudno zdi, pravemu detovu vendar ne.

Mislimo si n. pr. le to, kar se danes pogostoma čuje, da se pregrehe in hudobije množijo na svetu, in da je čedalje manj varno človekovo premoženje in življenje. Ravno tako pogostoma se čuje, da rastejo in se množijo šole, da je svet čedalje bolj učen in olikan. Mar šole pospešujejo hudobijo, in mar olikana nevarnost pripravlja človeško življenje? Da se more kaj tacega vprašati, že to je dokaz, da sedanje šolstvo po svojem dejanju in nehanju ni prav varno, da je celo sumljivo.

Mislimo si sadjerejo, sktero se mnogi prav umno pečajo. Bi-li mogel kdo postaviti vprašanje, kako je to, da ima kmetič, kteri se prav marljivo in umetno peča s sadjerejo, čedalje manj sadja in še to mu slabi od leta do leta? — Ko bi potem, kakor se množijo na svetu šole, ljudje bili boljši in premožniši, bi-li mogel kdo priti do vprašanja, mar šole pospešujejo hudobijo — družinsko, hišno, telesno, dušno? In vendar se je enako vprašanje ob-

ravnalo celo v nekem velikem učiteljskem zboru na Nemškem (v Hamburgu).

Komaj je poslednji čas šola storila nekatere korake naprej v duhu nove dobe, in so ji svetili jeli nekteri veliki učenjaki posvetni; že odmeva od vseh strani: To ni prava pot; luč, ki se kaže sedaj šoli, je le veša; lučnjaki novi so le vedomci, prave poti sami ne poznajo ter tudi nas tirajo po napačni v prepadi!

Da pa je šola v novejši dobi zašla na tako napačno pot, izhaja največ od tod, da hoče opraviti imeti celo ljudska ali niža šola samo z umom, z domišljijo, z glavo, vzrejo ali v zgojo pa zanemarija; da prezira srce, v nemar pušča voljo, biti hoče le učilišče. To pa ne sme in ne more biti, dokler ljudje kot otroci prihajajo na svet in se toraj vzgajati morajo po človeško. Ta resnica bode iz naslednje razprave še bolj očitna.

Šola je zadnji čas jako napredovala, se tu in tam piše in bere; vendar — ali je že to pravi napredek, da se zidajo mogočna poslopja, ki se šolska imenujejo? Ali se prava šola kaže na prostorih, prostornih dvoriščih, krasnih vrtovih, ki jo sem ter tje obdajajo? Poslopja in dvorišča in vrtovi pač niso še šole. Mar so nam velika plačila, ki se danes zahtevajo za šole, ali mnoge postave, ki se kujejo o šolstvu, že poročstvo, da imamo sedaj prave in dobre šole? Kaj še!

Prava šola je ljudstvu le ona, v kateri veje duh Božji, v kateri se mladina podučuje in oblažuje, vzbuja in pripravlja človek za srečno sedanje ter prihodnje življenje. Da se pa to goditi more le v živi vzajemnosti, s cerkvijo, je po tem takem lahko umeti. Nekatoliška je toraj misel in težnja ali skušnja, šolo odtrgati od cerkve ter umakniti njenemu vplivu. Dokler učeniki in postave človeka vredejo le za ta svet, v njem spoznavajo le bolj izvrstno žival,

Podlistek.

Voltaire.

Za časa generalne debate o prvi cerkveni postavi bahal se je neki dunajski časnik, da so govorniki na leviči svoje Demostenove govore iz Voltair-ovih spisov zajemali.

Podajamo tu kratke životopisne črtice Voltaire-a, da bodo mogli čitatelji „Slovenca“ sami zaključevati opiraje se na zlato resnico: „slabo drevo ne rodi dobrega sadu“, kakošne vrednosti so njegovi duševni proizvodi.

Rodil se je 1694 v Parizu, kjer je bil njegov oče odvetnik. Klical se je Arouet; ali pozneje mu je to staro ime mrzelo, toraj si novo kot častni priimek pridene: Marie François de Voltaire. V svojem 17. letu napiše tragedijo „Oedipe“; ker mu pak pariška akademija ni priznala prvega daru, maščeval se je z ostrimi epigrami, zarad kojih je

pa moral očetov dom zapustiti. Prijel se je pravništva, a to učenje mu je presuhoparno bilo. Le na literarno polje ga žene. L. 1716 objavi satiro na vlado Ludovika XIV., katera mu je zapor v bastilji naklonila. Bil je čestokrat zaprt in iz Pariza pregnan zaradi svojih spisov, v kojih je vso pozitivno vero zasramoval, zaničeval in z blatom ometaval. S svojimi duševnimi izdelki očaral je ves tedanji naobraženi svet, ki ni imel pojma o pravih moralnih nazorih, samo le hrepeneč po bohotnem in razkošnem življenju.

Bogataši, plemenitaši, državniki, da! celó vladarji šteli so se srečne, biti osebni prijatelji in pokrovitelji človeka, ki je vendar vsako dobro, zdravo, pametno napravo v državi in cerkvi zasmehoval, anatematiziral, ki je spodkopaval politiški in človeški družbi trdo podlagi, ki je preziral božje in naravske zakone, se norčeval ne le iz sv. krščanske vere, nego iz sleherne vede, in kojega nesramna šegavnost ni prizanašala niti božjim niti človeškim naredbam ter je preganjala maziljence, so li

sedeli na cerkvenih ali na posvetnih stolihi. Svoje največje dobrotnike in zaštitnike je v javnih spisih preklinjal in se jim posmehoval. Friderik II. Veliki vabil ga je na svoj dvor. Leta 1750 res pride. Bil je slovesno sprejet in kraljevski podvorjen. Prejel je red „pour le merite“, penzijo s 1000 louis-d'ori, stanovanje v gradu in poseben prostor pri kraljevi mizi. A v zahvalo je Friderikovega očeta s strupenimi satirami napadal, se predrzno, oholo in ošabno na dvoru obnašal, da se je vsim pristudil. Ko je na tihem zapustil Berlin, ukradel je bil pesni Friderika II., ki je pa za njim poslal nekega majorja; pri Frankobrodu ob M. ga zasači, mu pograbljen pesni Friderika II. odvzeme ter mu na kraljevo povelje dá 25 batin, kar mu je moral Voltaire s pobotnico potrditi.

Vsi njegovi spisi, v kterih je vse oddelke lepega slovstva pa tudi zgodovino, matematiko, filozofijo obdeloval, imeli so isti namen: zaničevati vse s trudom pridobljeno, osobito pa krščanstvo, kakor sam pravi, „do gomile

njihove šole prave in dobre biti ne morejo. Prava in katoliško je toraj le šola, ktero navdaja in poživilja dobri krščanski duh, in le taka šola je v resnici koristna cerkvi in državi ter sploh človeštvu.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 11. julija. „Narod o Cafu. — Rekli smo že, da ljudje tega lista zmiraj rokomavžarsko gorjačo zoper cerkev in duhovstvo v roki držé, in to se o vsaki priliki potrjuje. Tako brezsravno lažnjivega natolcevanja pa vendar v tem plemenu nismo še brali, kakor v št. 154 o Cafovi smrti. Iz tega namreč, ker je Caf vsacega z izgovorom od sebe odpravil, da bode molitve opravil, sklepa tako: „Iz teh okolišnosti se da sklepati, da se je Cafu v tem trenutku pamet toliko zvedrila, da je svoje strašno stanje blaznosti izpoznal in kot v resnici pogumen mož konec storil nesrečnemu življenju, ktero bi mu odslej bilo le strašna muka . . .“ —

Tako tedaj!? „Vsak, kdor ga je poznal, poznal ga je kot ponižnega, vernega, pobožnega — resnično pobožnega, „zvestega služabnika Gospodovega“, pravi zanesljivo poročilo o Cafu (gl. „Slov.“ št. 80). „Slovenski Gospodar“ št. 28 pa pravi: „Bil je skoz in skoz verna, pobožna in ljubeznjiva duša, izgleden duhovnik, ves krotek človek“. Tudi ta list pritrjuje, kako močno je bil zmešan že kacih 6 tednov, bledel, da mu je smrt odsojena“ itd. In takemu „vernemu, pobožnemu, zvestemu služabniku Gospodovemu“ prištevava „Narodovo“ brezbožno farizejstvo, da se mu je „v tem trenutku pamet toliko zvedrila, da je svoje strašno stanje blaznosti spoznal in kot v resnici pogumen mož storil konec nesrečnemu življenju“. Mož tedaj, ki je bil „veren“ in „pobožen“ je v zavednosti storil tako strašno djanje, s katerim človek, ki se zavé, kaj dela, sam sebi naravnost pekel odpre, zapre si pa pot k pokori, kajti ravno samomor, v zavednosti dovršen, je najstrašnejša pregreha, je hudobija še toliko strašnejša kot navadna morija družih, ker človek samega sebe na duši in na telesu ob enem umori! „Verni, pobožni“ Caf bi bil tedaj to storil pri toliki zvedrenosti, da je spoznal stanje svoje blaznosti?! Ali si more kdo še kaj bolj šamlatega misliti? . . . Nesramnost in hudobija tega lista se pa posebno kaže še v tem, da taki, ki pri pameti in zavednosti sam sebe

konča, je po njegovem nauku: „v resnici pogumen mož!“ Ga zdaj že dosti poznate? „Osrečevalec“, „omikovalec“ slovenskega naroda uči in odobrava kar naravnost samomor. Če ima tedaj komu biti življenje „strašna muka“, on naj tej „strašni muki“ s tem konec stori, da se s samoumorom prekucne v drugo, ne več časno, ampak „večno strašno muko“, — in kdor to stori, taki je boje „v resnici pogumen mož!“ Lep nauk! Prismojena mevža, ne pa pogumen mož je samomorec!

Če je kaj na tem, da Caf ni bil iz poklica postal duhoven, to bodo bolje vedeli njegovi tovariši; „Narodu“ in njegovim pisacem ne verjamemo nič, temu listu laži in zvijač, ki iz vsih kotov, od koder ima dopise, dohajajo poročila, kako grdo in nesramno je tega ali unega obrekel in oblagal*). Komur je zavedni samomorilec „pogumni mož“, temu so tudi nesramna obrekovanja in laži „pogumne resnice!“ —

Iz Dola, 10. julija. (Izv. dob.) „Nesreča nikoli ne praznuje,“ je znan pregovor. Zadnjič si poročal, dragi „Slovenec“ nesrečno smrt nekega posestnika, ki se je ustrelil. Le opomba, da se je med krš. naukom ustrelil, ni resnična, ker je to okoli 5. ure popoldan storil, kar naj bo s tem popravljeno.

Nedavno je bilo brati, da je tu toča pobila, in strela 3 krave ubila. Drugo je bilo resnično, toče pa je bilo takrat le malo videti, tolikaj več in tolikaj hujši pa se je usula 8. dan t. m. nad okolico. Proti večeru so se nagloma zbrali pogubonosni oblaki in v kratkem času je bilo vse v toči in pod vodo. Ravno v Dolu se toča najbolj pozna. Splav je bila tolika, da enake ljudje ne pomnijo. Naj hujše je delala nevihta. Po drevoredu je kacih osem dreves podrla, blizo 10 kozolcev polomila, in več streh odnesla. Borovcev in smerek po hribu med Dolom in Št. Heleno leži, kakor se pripoveduje, nad 500 podrtih; najbrž pa tudi nad 1000, ker pravijo, da vse navskrižem leži.

Neka gospa, menda iz Ljubljane, ki je že nekaj mescev tu gostovala v par hišah, se je ravno selila iz neljubega ji stanovanja in je

*) Kako je rohnél nad duhovstvom, šipal vodja itd. zaradi kaznovanih profesorjev; malo pozneje je moral od druge strani povedati, da sta profesorja Sch. in W. kazni zaslužila (se vé, po njegovem blagem mnenji ne tako „ostre“), da je bil Sch. več kot 10krat poprej resno opominjan, da je vodja čisto nedolžen, celó nadškofijstvu ne more družega reči, razen da mu novo perfidno sumnost v oči brsne.

velečastno in ljudstvu sveto bilo, nego obsega tudi najbolj gnjusne drugače na pisateljih z največo ljutostjo osvečene osebne in politiške paskvile. Kralj Ludovik in Pompadura, prvi možje države in najzvestejši prijatelji pesnika izpostavljeni so najgrenkejšemu zasramovanju; njegovi sovražniki pak se opisujejo kot ljudje, ki zaslužijo kazni na galeri. Način, kako se tu govori o krščanski veri, o dogmah in duhovnih, kaže filozofijo krogov naobraženega sveta, za ktere je Voltaire pisal, v najbolj škodljivi luči.

Gospodom in madamam salonskim je manjkalo celó posvetne razumnosti, ktero še najneumnejši med njimi imajo. Slutili niso, kako naglo se bode ta nova modrost, na ktero so se kot pravo svojega stana opirali, razširila tudi med priprosto zaničevano ljudstvo. Drzno sme se trditi o tej Orleanski devici, da so poedini verzi te pesni evropskemu človeštvu mnogo, mnogo več škodili, kakor kratka besnost demokratov francoskega terorizma.“

(Konec prih.)

vedrila pod kozolcem, kteri se je podrl in njo zadavil. Prišla je med voz in lato z glavo, da je na mestu mrtva obležala. Zapeljana od malovernih ljudi tudi sama slednji čas ni hodila v cerkev, in revica je ravno spoznala, kam je zabredla in hotela svojo zamudo popraviti, ko jo med potjo nevihta dobi, smrt zasači in v večnost pokliče. Čudna so pota božja.

Čudna pa je sedanja omika. Naj omenim le neke ženske, ki se šteje za gospo, ktere posel pa je po duhovnih udrihati in med pijanci modrovati zoper te „mračnjake.“ Vi gospa, bi rajši svojo pošto v red spravili — čas je že — ko da „farje“ preklinjate, ko kaka mesarica po pokopališu, kakor ste to storili 9. t. m. v pričo zbrane množice; ste se li od svojih gostov tako naučili? Morebiti vi še takega pogreba ne bote imeli, vsaj če vaše življenje ne bo drugače in če od ob nedeljah dajanega pohujšanja ne odjenjate.

Naj memogrede opomnim, da imamo pošto silno zanemarjeno, ne držf se nobenega reda in nobene ure. Velikokrat je vse zaprto, včasih pa odprto, a nobene osebe ni blizo, kaj več o tem še pozneje, če ne bo bolje obrniti se do poštnega vodstva. Vsaj nekaj dokazov bi bilo dobro na više kraje poslati. Koliko take pošte državi lahko škodujejo, sprevidi lahko, vsak, če pomisli, da samo pri tukajšnjem kaplanu leži kacih 300 do 500 neštempljanih časniških mark shranjenih, ktere v škodo države vsak lahko porabi.

Poslane listnice — pošti neljube — niso prišle na adresata; kje so se zgubile, ne vem, pač pa si lahko mislim, med tem ko so anonimna zasramovanja — pošti ljuba — o pravem času na pravo mesto došla. Za danes dovolj, z željo da v prihodnje imam boljšega poročati.

Iz Bleda, 10. julija. (Izv. dop.) Kako pridni so naši c. k. uradniki, kjer je preganjati kako reč, ktera jim ni po godu, to kaže sledeča dogodba, ktero vam, dasiravno pozno že, poročam, ker je nisem nikjer še bral. — 21 p. m. je dal naš gospod župnik ključarjem smodnika, da so ob šestih zvečer na istem prostoru, kjer se navadno strelja, na čast papeževe 28letnice nekoliko možnarjev sprožili. Pok možnarjev pa je strašno razžalil in razkacil ušesa „liberalnega“ mladოსlovenskega doktorja M. (ktere je zdaj težko zadela roka božja). Hitro je naznanil sodnji v Radoljco, da se je v Gradu na prav nevarnem kraju streljalo, tako da je bila vas v nevarnosti ognja. Okrajni sodnik g. H. pošlje brž drugi dan dva žandarja k gosp. župniku, ki prašata, kdo je ukazal streljati in kdo je streljal. Izvedivši to gresta k ključarju ter zahtevata, da jima izroči možnarje, ktere jima je ukazal okrajni sodnik v Radoljco prinesiti. Po kaki pravici je to smel ukazati, tega žandarja nista vedela in tudi povedala ne, pač pa je eden žandarjev skoro ves dan iskal možnarjev, na zadnje jih dobil in „eskortiral“ v Radoljco. Kaj bo iz tega, ne vé nihče povedati, pač pa mislimo, da bi bili možnarji, ako bi bili na istem kraju doneli v slavljenje potrjenih verskih postav, še danes shranjeni tam, kjer so bili do zdaj.

Z Dunaja, 15. julija. Cesar, cesarica in cesarjevič bivajo v Išli, kamor je včeraj prišel tudi nemški cesar, ki si je z lastnoročnim pismom prepovedal oficijelni sprejem. Navzoči so bili le župan in dva srenjska svetovalca. Cesar so mu bili šli eno uro daleč do Strobla naproti. Tudi bavarski princ Leopold in princezinja Gizela prideta v Išl, da se poslovita od cesarice, ki se 28. t. m. z nad-

smešiti“. Pariški parlament je njegovo delo „Lettres philosophiques“ zaradi oskrunjenja sv. vere sežgal, in pri objavi povesti v verzih „La Pucelle d' Orleans“ so ga hoteli zapreti, a bežal je k svoji prijateljici Marquise de Chatelet v Champagno. V tem poslednjem nesramnem delu prekosil se je sam. Njegovi častilci niso mogli dočakati izdaje; moral jim je pred časom posamezne kose pošiljati. Schlosser, liberalen povestničar, tako-le sodi o tem pamfletu: „Ta devica orleanska z vso nesnago in brezbožnostjo brezbožnega roda je in bo žali Bože! nedosegljivo mojsterko delo popisa mišljenja duhovite in drzne zabave krogov, katerim je bilo namenjeno. Kot pesen ali smešna povest v verzih nima nikake vrednosti, ker se čisti, v nesramnih običajih dvorov nezvedeni duši ne more priporočati; a za spoznanje tona, življenja, mišljenja evropske aristokracije je tim večje važnosti. Tu namreč ne najde se le vse, kar je najpredrznejša šegavnost in najzlobnejša razposajenost iztuhtala proti veri in poštnemu obnašanju, proti vsemu, kar je prvlje

vojvodinjo Valerijo poda na angleški otok Wight v toplice. Cesar pa se neki ravno tisti dan odpeljejo v Laksenburg ter tam ostanejo do 26. avgusta, potem pa se podajo k vojaškim vajam na Česko in Ogersko, 3. oktobra pa se s cesarico zopet snidejo v Išli.

V Gradcu so nedavno zaprli voditelja ondrotnih delavcev, dr. Tauschinskega, 12. t. m. pa, ko so pregledali pri njem zasežena pisma, prijeli so še nekega Wanke-a in Hochreiter-ja. Tudi so preiskovali stanovanja mnogih delavcev, katerih bodo še nekaj zaprli. Iz pisem, ktera so gosposki pri tej priliki v roke prišla, je razvidno, da je bilo 8 delavskih društev v zvezi z nekim socijal-demokratskim deželnim komitetom, ki se je osnoval, da bi izvrševal sklepe Neudörflerjevega shoda. Zato je vlada 13. t. m. razpustila vsa omenjena delavska društva. Socijal-demokratska agitacija je tedaj vendar-le večja, kakor so si jo nekteri vradni časniki domišljevali, kateri bi pa katoliška društva v žlici vode vtopili.

Česka, 15. julija. Tudi v zlati Pragi so izvoljeni vsi staročeski kandidati; Pstros je dobil 707, Klaudi 701, Fric 853, Palacky 849, Polak 58 in Schwarz 54 glasov. Ustavoverski kandidat Vorovka vjel je 384, Fürst 379, Hanke 354, Unterweger 354, Zettl 24, Garabella 21, mladočeha Sladkovsky 14 in Julij Gregor 9 glasov. Slava vrlim Čehom! Kdaj se bomo pri volitvah v slovenski Ljubljani smeli ponasati s takim izidom!?

Ogerska, 15. julija. V zbornici je kupčijski minister Bartal odgovoril na vprašanje poslanca Paczolaya, zakaj se je odpravila vvoznina za žito? Paczolay z odgovorom ni bil zadovoljen in pri glasovanju ga zbornica z 91 glasovi proti 90 ni vzela na znanje. Govori se, da bode zbornica, kadar dovrši železnične predloge, za nekaj časa prenehala. Tudi gosposka zbornica bode le še ta teden zborovala.

12. t. m. se je srbski cerkveni kongres z veliko slovesnostjo odprl. Vladni komisar je shodu izročil kraljevo pismo z ogerškim in srbskim ogovorom, v katerem je omenjal patrijarhove volitve. Opominjal je, da naj bodo mirni in zmerni ter končno kralju zaklical: Živijo! Dosedanji patrijarhični oskrbnik mu je odgovoril in po odhodu prevzel predsedništvo. Za poveritev volitev izvolil se je odsek 15 udov, ki vsi spadajo k mladosrbski stranki Miletičevi. Za načelnika so si izvolili novosadskega župana Branovačkega, ki bode neki vodil tudi volitev patrijarha. Izmed grških nezedinjenih škofov bil je pri prvi seji nazoč le škof Gruič; Angeliča niso povabili, ker še ni za škofa posvečen. To je znamenje, da se bode shod težko dobro izšel, da se bode marveč politična navskrižnost raznih strank še bolj poostrila.

Hrvaška, 13. jul. (Izv. dop.) Najvažnejše vprašanje za našo zemljo je zdaj, kdaj se bode mogel naš zbor začeti; zato je odšel ban v Pešto, da predloži cesarju najvažnejše zakonske osnove za potvrdbo. Govori se, da se bode zbor odprl 29. t. m. Odšel je bil pa tudi zapovedajoči general v Pešto, in to zaradi srbskega kongresa, ter sta Mažuranić in on bila vprašana o nekterih točkah te zadeve, ktere se tičejo Hrvatske in pa vojaške granice.

Od prezidija ogerskega zbora so poklicani hrvaški poslanci v Pešto na važno sejo zavoljo železnice Temešvar-Oršova. Minister Zichy je namreč predložil to črto, da zveže Ogersko z Rumunijo. Ta črta pa večini ogerskih zastop-

nikov ni po volji in ministri menda sami to vidijo, ali oni so prisiljeni to železniško črto potegniti na Oršavo, ker tako zahtevajo oni bankiri, ki Ogerskej denar posojujejo in brez kterih Ogerska en dan živeti ne more, tedaj se jim tudi zameriti ne sme; pa da je ta železnica tudi na škodo ogerskej zemlji, to previdni ekonomski že zdaj vidijo. Ali Madjar ne vpraša za korist, samo da more imponirati. Za hrvaške poslance je menda vse eno, če oni glasujejo za ali zoper, samo nekaj naj bi ne smeli pozabiti, namreč Madjare opomniti, da tudi Hrvaška potrebuje železnic in kako se misli delati črta Beč-Noví in Zemun-Osiek in druge za našo zemljo tako potrebne železnice; kajti vsak si more misliti, da je Hrvaška, Slavonija in vojaška granica, kar se tiče železnic, ena zadnjih pokrajin v naši državi. Te zemlje namreč znašajo skupaj površja 789.340 milj., pa imajo vseh železnic skupaj 63.2 milj. Mnogo je projektiranih železnic v naši zemlji, ali nepravilna vlada ogerska gleda le na svojo korist, na našo ne. Zatorej je treba našim zastopnikom, da povzdignejo pri tej priliki svoj glas proti nepravilnosti, kakor tudi proti samosilnemu in protipostavnemu narivanju madjarskega jezika na državnih železnicah v Hrvaškej vkljub jasne postave zadnje nagodbe. To morajo storiti naši poslanci, da pokažejo Madjarom, da so oni verolomni, da delajo proti postavam in da si bode znal Hrvat to nasilstvo že odstraniti; saj ga je tudi l. 1848., kar so pa Madjari že pozabili.

Vnanje države.

Pruska, 14. julija. Najvažnejša novica je ta, da je nek človek v bavarskih toplicah Kissingen hotel ustreliti kneza Bismarka, ko se je ravno na voz sedel, da bi se šel kopat, ter nenevarno ga ranil nad komolcem. Ljudstvo je bilo zaradi tega silno razkačeno in se je hotelo kar samo znositi nad napadnikom, ki se neki piše Edvard Kullman in je rokodelski pomočnik iz Novega mesta pri Magdeburgu. Ko so Bismarku obvezali rano, peljal se je v odprtem vozu skoz mesto k sodnji, kjer je hudodelnika sam izpraševal. Kaj je človeka k temu pripravilo, da je hotel kneza ustreliti, se še ne vé, liberalni listi pa že poročajo, da je Kullman pogostoma občeval z nekim duhovnikom in nek telegram celo kvasi, ta mu je nek duhovnik dal znamenje, kdaj naj ustrelji. Če so res videli duhovnika, zakaj ga pa niso prijeli? Upamo, da bo sodnijska preiskava resnico spravila na dan in se bode pokazalo, da katoličani se nočejo na ta način znebiti svojih zoprnikov. „N. fr. Presse“ omenja, da napadnik bi utegnil biti kak socijalni demokrat, ktere Bismark neusmiljeno tlači. Dasi Bismark ni naš prijatelj, mu vendar le želimo dolgo življenje, in sicer tako dolgo, da bi še videl razpad svojega dela, za ktero se tako stransko trudi, da je prišel ob svojo telesno moč in ob svoje zdravje!

Iz Berolina, se poroča, da se kongres v Bruselji 27. julija vendar le prične, pa brez angleških zastopnikov, kateri bodo še le potem prišli k sejam, če se po nasvetu Angležev spremeni obravnavalni program.

Francoska, 15. julija. Pariški listi pišejo, da Mac Mahonovo poročilo je storilo slab vtis. Thiers na vse kriplje dela za razpust narodne skupščine, kar je posebno strastno tirjal tudi list „Figaro“, ki je bil pa zaradi tega od vlade za 14 dni ustav-

ljen. — Rouher pride neki vendar le pred sodnijo, pa ne zaradi bonapartističnega komiteta, ampak ker je bil podkupil nekega policijskega agenta, da je ukradil neko pismo cesarice Eugenije, ktero so bili pri zasegli pri Klemenu Duvernois. Policijski prefekt Renault hoče neki odstopiti, če Rouhera ne primejo, čemur se pa minister Magne hudo ustavlja.

Španjska, 15. julija. Gazzetta d'Italia pripoveduje, da kralj Amadej je največ zaradi tega pobegnil iz Španjske, ker je bilo vse njegovo prizadevanje zediniti razne stranke zastonj. Strašilo ga je tudi to, da so pri vsakem dekretu generali žugali z vstajo; on je predstavljaj, odstavljaj in spreminjal ministre in poslance, le ustave, na ktero je bil prisegel, ni hotel vstaviti. Amadej misli, da bodo Karlisti zmagali, da se pa utegne vtakniti kaka tuja vlada, kar bi pa ne bilo dobro. Karlisti oblegajo Puycerdo in Figueras. Dorregeray se v nekem oklicu pred Evropo opravičuje, zakaj je dal vjete republikance postreliti, ter našteva njih grozovitosti. Madridska vlada je svojim poslancem naročila vnanjem vladam naznaniti, da to, kar Dorregay piše, ni res. Pa djanja pričajo, da je res. — Zaradi ustreljenega pruskega stotnika Schmidta so liberalni časniki zagnali strašen hrup, zlasti „N. fr. Presse“, ktere dopisnik je bil. Pa „Vaterland“ se iz Bajona piše, da Schmid je bil vohun in je imel pri sebi obris karlističnih postaj. Tedaj so ga Karlisti po vojni pravici ustrelili.

Domače novice.

(Mašniška posvečevanja) bodo letos 17., 19. in 21. t. m., in bogoslovci, katerih kože niso celó nič begale v šolskem napredovanju, sklenejo tedaj svoje šolsko leto. Srednje in neki tudi druge nižje šole imajo svoj sklep 1. prihodnjega meseca, in 3. avgusta se prične ustmena godna preskušnja; pismena se je vršila od 22–27. junija. Vdeležuje se je izmed 29 osmošolcev 27. — Pravijo, da že tretjič se je oglasil in privoljenje dobil, da sme delati zrelotno skušnjo, neki v „Narodni tiskarni“ vdinjeni Davorin Hostnik, pa da ga že res tretjič ni bilo k skušnji. Neki rajši prav po selski prestavlja romane in novelice v „Sočo“ in „Narod“. Da se mu ljubi tako za nos voditi vlado, pri kateri moledva za vsakratno privoljenje! Hoče li res biti „Narodov sprideni študent II.“?

(V prid „dramatičnega društva“) se prične danes keglanje na dobitke v ljubljanski čitalnici. Dobitek je 7, namreč: 5 cekinov, 3 cekini, 2 cekina, 8 gld., 6 gld., in 4 gld., v srebru, po vrhu pa še šaljiva dobitka. Zato sestavljeni odsek vabi vljudno k vdeleževanju.

(Ročne mlatilnice), ktere prodaja g. Debevec v Ljubljani, so jako izvrstne; že je došla iz Nabrežine, kjer je občina kupila tako mlatilnico, pohvala in priporočila, da si vsaj občine priskrbe take mlatilnice, pa tudi veči posestniki, ker bi se pri plači mlatičev mlatilnica utegnla že letos izplačati.

Razne reči.

— Kardinal Simor se je iz Rima vrnil v Ostrogon in je bil sijajno sprejet.

— C. namestnik baron Pino že te dni pride v Trst.

— Ruski car in nadvojvoda Albrecht sta 12. t. m. prišla v Carskoje Selo, 13. pa v Petrograd.

— Srbski knez Milan je z ministrom Marinovičem 12. t. m. prišel na Dunaj. Kdaj gre v Išč, se še ne vé, nekteri mislijo, da še le po odhodu pruskega cesarja.

— Msgr. Merode, nadškof Meliški in oskrbnik milih darov sv. očeta, je po noči med 10. in 11. t. m. v Rimu še le 54 let star, umrl. Kot vojni minister je bil pripravil francoskega generala Lamoriciera, da je bil prevzel poveljstvo papeževe vojne, ki je bila pa l. 1860 pri Kastelfidardi od Lahov premagana. Merode je bil iz ene najstarejših belgijskih grofovskih rodbin, ki ima tudi plemsko pravico ogersko.

— Nestrpljivost helveških prôtostantov. Lachat, stričnik bazelskega škofa, je bil duhovni pomočnik v Saiguelegier-u v juraskem gorovju, pa sedaj živi na francoski meji. Silno so ga prosili uni dan, da bi umirajočim svoje duhovnije delil svete zakramente. Mašnik to stori, ali žandarji ga zvohajo in preganjajo, ko se že vračuje. Ko ne more priti do mostu, srčno skoči v reko Doubs, ki se že šteje k Francoski. Reka je bila pa na tistem kraju zeló globoka, voda mu je segala do pleč. Da bi ne utonil, se drži grma ob bregu. Žandarji pridejo in mu veleajo iz vode iti. Eden ga zgrabi za lasé, da bi ga iz vode potegnil, in ker precej ne doseže svojega namena, mu nastavi pištolo in mu žuga smrt, če ž njim ne gre. Tako odpelja Lachata kakor jetnika. Ali mejna francoska gosposka zdajci oporekuje temu divjaškemu početju, s katerim so Lachata vjeli na francoski zemlji. Na to Bodenheimer, prvosednik bernske vlade, zapové, da morajo jetnika precej izpustiti. Gospoda Lachata sprejmo najimenitnejši možje v ocvetičani kočiji čez mejo, in ljudstvo mu povsod častita in se veselja joka. Slaven je bil njegov sprejem na Francoskem. Mašnik pa sedaj za mrzlico bo-leha. In časnik „La Epoca“ še veka, da se katoliška cerkev zato ne more trpeti, ker je nestrpljiva!

— Cerkevni tat zvita buča. Iz Radolice se nam piše: 3. t. m. je bil na imenitnem božjem potu pri Mariji pomagaj na Brezjah od cerkvenika zasačen nek človek, kakih 30 let star v gosposki obleki, ki je pri Marijnem oltarju iz kamnite pušice denar jemal. Brez vsih pisem in brez denarjev je bil, le ena pila in limanice so spričevale njegov posel. Poslan k sodnji v Radolico je bil ondi 7 dni zaprt; ne čakajoč sodnijske preiskave uide 7. dan 10. t. m. z jutraj, ko mu kancelijski strežaj vode prinese, kar nar hitreje mogoče skoz vrata vun, in kancelijskega strežaja namesto sebe v luknjo zaklene! V sami spodnji obleki, bos in brez pokrivala teče naravnost proti mostu čez Savo, in od ondot proti Lancovemu, ter gredoč vpije: „Ste vidili, kje so cigani, ti lumpi so mi vso obleko pokradli.“ Kakor se sliši, ga še niso nikjer zasačili.

Opomnili bi pri tej priložnosti, da so do zdaj tatje pri Materi Božji na Brezjah posebno srečo imeli: še vselej so bili pri tatvini zasačeni. Zdi se mi, kakor da bi se jih nebeška Kraljica posebno usmilila ter jim rekla, da so-vraži tatvino.

— Iz Hrvaškega se nam piše: Škoda, ktero je toča v Slavoniji naredila, preračunjena je na 200.000 gold.; a na Hrvaškem ni mnogo manja. Žalibog je 8. na večer zopet potolkla toča okoli Jaske in Draganiča (tukaj že v drugič) vse, tako da siromaki nimajo čisto nič za hrano. Vse pridelke na polji jim je s prstjo zmešalo in pokončalo. Bila je taka strašna nevihta, da je hiše podiralo in drevesa

s korenino iz zemlje trgalo. Zgodilo se je tudi mnogo nesreč. Nek kmet je šel počasi s svojimi voli domu; ko ga pa nevihta vjame, zadržene svoja vola pod staro šupo, ali ta se podere ter mu ubije vola. Tako je siromak prišel ob svojo živino. Bog se nas smiluj v teh nadlogah!

Poslano.

„Slov. Narodu“ je bilo zmanjkalo za št. 154 gradiva, zato si je izposodil gg. Jereba in Blašketa, da izpolni prazni prostor. V omenjenem listu pripoveduje namreč, da „naznanja neki (?) g. Jereb baje (?) urednik Slovenije v Novicah in farovškem listu, da bode komaj pred nekterimi tedni v našo domovino prišli g. Blaške, tudi uradnik iste banke, v družbi enakomislečih Slovencev ustanovil izposojevalno in založno društvo, ter prorokuje, da stvar ne bode nikdar (kali?) ustanovljena, dokler se bodo taki možje kar (glejte no!) na čelo postavljali.“ Ob enem želi vedeti družbo enakomislečih Slovencev, predno more ono naznanilo kot resno vzeti. Dasiravno je ne samo nam, ampak večini Slovencev popolnoma enako, kaj „Narod“ o tem misli, mu vendar že danes lahko povemo, da se je do sedaj okoli 40 ustanovnikov, — možakov od glave do pete, — k pristopu oglasilo, ter smo preverjeni, da se potrebno število v kratkem spolni. Da sta se omenjena gospoda društvu na čelo postavila, ni res, marveč sta prevzela le dovršitev potrebnega dela, ustanovniki pa bodo postavili zavodu osebe na čelo, ktere bodo v stanu njegovo delovanje na vse strani pospeševati. Stavila sta si nalog pomagati s tem Slovincem sploh in zato gotovo ne zaslužita graje. Svojemu sobratu v stiski pomagati je dolžnost vsacega Slovence, od najizvrstnejšega narodnjaka doli do gl. urednika „Narodovega“, ki se mu pravi baje Jurčič. Tem žalostneje pa je, da dela narodnemu podjetju slovenski list ovire, medtem, ko je mnogo Neslovencev sproženo idejo s tem potrdilo, da so pristopili kot ustanovniki. —

Da pa „Narod“ ne bode mislil, da delata omenjena gospoda iz dobičkarije, mu povemo že danes, da ne bosta niti dobila niti zahtevala toliko, da se odškodujeta za črnilo, ktero sta porabila za spisanje poziva. Tudi po ustanovitvi ne bode tam kruha za nju, kajti vsa opravila bode opravljal le en uradnik; ravnateljstvo in odbor pa bode opravljal svoj posel popolnoma brezplačno iz ljubezni do slovenskega ljudstva. —

Glede ustanovljenja omenjenega društva po družih omenjamo, da je bilo dovolj časa za to, pa se ni nihče oglasil. Družih ideje za svoje proglašati je lahko, kaj ne da?

Da je pred „nekterimi tedni“ v našo domovino prišli g. Blaške to idejo sprožil, je tem hvale vrednejše, ker med Slovenci ni bilo nobenega, ki bi bil to storil.

Več Slovencev.

Umrlí so:

6. julija. Jože Janša, sodar, 56 l., za rakom v želodcu. — Barbara Fischer, strugarjeva žena, 41 l., za pljučno sušico. — Kristina žl. Wölfl, mornarskega kapitena žena, 35 l., za srčno napako. — Marija Šimnovec, delavka, 17 l., za vročinsko boleznijo.

7. julija. Luka Stembal, kurjač, 54 l., za mrtvoudom. — Gabrijela Druškovič, gostilničarjev otrok, 16 m., — in Janez Grmek, sodarjev otrok, 2 mes., oba za pljučnim oslabljenjem. — Gvido Krušič, sodnij. pristav v pokoju, 61 l., za oslabljenjem.

8. julija. Marija Stefančič, sodarjeve vdove otrok, 7 mes., za pljučnim oslabljenjem.

9. julija. Janez Tomšič, otrok delavca v predilnici, 11 mes., za božjastjo. — Marija Bezljaj, strežnica, 57 l., za rakom v želodcu. — Jožefa Kuntarič, zasebnica, 73 l., za prsno vodenico. — Jerma Zepuder, sirota okr. ranocelnika, 11 l., za razlivom v pljučih.

10. julija. Ana Jeme, otrok molarja, 1 l., za davico. — Antonija Rebernik, delavka, 23 l., za pljučno sušico.

11. julija. Liza Jereb, beračica, 60 l., za oslabljenjem. — Fr. Rus, ključarski pomočnik, za spridenjem krvi.

12. julija. Marija Jeme, otrok molarja, 4 l., za davico. — Lenka Breznikar, zasebnica, 35 l., za jetiko. — Gašper Klanšek, sodnijski sluga, 56 l., za mrtvoudom.

13. julija. France Voltiro, otrok mašinista, 2 m., za pljučnim oslabljenjem. — Blaž Bonač, železnišk služabnik, za solčnikom (od Sežane do Ljubljane).

14. julija. Janez Citrih, sirota, 6 l., za davico.

Eksekutivne dražbe.

20. julija. 2. Bl. Pernuš-evo iz Srednje Bele (3468 gl.), — 3. Jan. Grahek-ovo iz Arsiš (930 gl.), obe v Kranji. — 2. Jan. Šilar-jevo iz Bistrice (2155 gl.) v Radolici. — 2. Ant. Neme-evo iz Ihana (1207 gl.) na Brdu.

21. julija. 2. And. Koršen-ovo iz Česnjevice (667 gl.), — 1. Mart. Masnik-ovo iz Gmajne (825 gl.), obe v Krškem. — 2. Fr. Trošt-ovo iz Podbrega (1895 gl.), — 2. Ant. Šmuc-evo iz Vipave (2055 gl.), — 2. Mih. Petrič-evo iz Dolnje (1244 gl.), vse v Ipavi.

Telegrafske denarne cene

15. julija.

Papirna renta 70.45. — Srebrna renta 75.60. — 1860letno državno posojilo 109.75. — Bankine akcije 978 — Kreditne akcije 234.75. — London: 111.50. — Srebro 104.60. — Ces. kr. cekini —, —, — Napoleon 8.87 1/2.

Denarstvene cene.

15. julija.

Državni fondí.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.35	70.45
5% renta v srebru	75.50	75.60
Srečke (lozi) 1854. l.	100.—	100.50
„ „ 1860. l. celi.	109.75	110.25
„ „ 1860. l. petinke	113.50	114.—
Premijski listi 1864. l.	133.75	134.25
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	78.—	78.—
Sedmogradске po 5%	73.50	74.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	979	980
Unionske banke	122.25	122.75
Kreditne akcije	230.75	231.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	875.—	885.—
Anglo-avstr. banke	155.—	155.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	161.—	162.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ „ 50 „ „ „	52.—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	22.—	23.—
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palfš-jeve „ 40 „ „ „	23.50	24.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	26.—	26.50
St. Genois „ 40 „ „ „	22.50	23.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.—	19.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.33
Napoleonsd'or	8.90	8.91
Srebro	104.75	104.90

Dobro skušen

tesarski polir,

ki ume tudi žage staviti in zna nekoliko nemški, dobi precej stalno službo na več let z mesečnim zaslužkom 45 do 50 gold. v srebru, zraven še drva in stanovanje. Sprejme se tudi

priden zidar,

kteremu se zagotovi vsak dan po zimi in po leti dnevna plača 4 srebrnih dvajsetic.

Prosilci naj se prej ko mogoče obrnejo do Blaznikove tiskarnice. (33—2)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.